

Volný pohyb osob, volný pohyb pracovní síly v EU

(právní úprava v EU a její
implementace do právního řádu
ČR)

Vnitřní trh – jeden ze základních cílů EU zahrnuje

- 1) Volný pohyb zboží
- 2) Volný pohyb služeb
- 3) Volný pohyb osob
- 4) Volný pohyb kapitálu

Vývoj volného pohybu osob

- Původně právo volného pohybu náleželo pouze pracovníkům zaměstnaných při těžbě uhlí a při výrobě oceli
- Po přijetí Římské smlouvy rozšířen na pracovní sílu
- Počátek 90.let rozšíření na studenty, důchodce a osoby žijící z nezávislých příjmů

Právní úprava volného pohybu osob

1. Primární právo:

část II. Smlouvy o fungování EU – Zákaz diskriminace a občanství Unie.

Občanství Unie existuje vedle občanství členských států, nenahrazuje je.

Čl. 18 přímý zákaz diskriminace na základě státní příslušnosti

Primární právo (pokračování)

Čl. 45 Smlouvy o fungování EU (bývalý čl. 39 popř. 48 Smlouvy o založení ES) – volný pohyb pracovní síly – dle judikatury ESD je přímo aplikovatelný. Zaručuje:

- Právo ucházet se o skutečně nabízené pracovní místo
- Právo pohybovat se za tímto účelem po území jiného členského státu
- Právo pobývat na území jiného členského státu za účelem výkonu zaměstnání v souladu s právními a správními předpisy, jež upravují zaměstnávání vlastních státních příslušníků
- Právo pobývat na území jiného členského státu po skončení hospodářské aktivity

Primární právo pokračování

- Výjimky z volného pohybu pracovníků:
Čl. 45 předpokládá omezení odůvodněná:
Veřejným pořádkem
Veřejnou bezpečností
Veřejným zdravím
Vyloučení zaměstnanci ve veřejné správě

2. Sekundární právo

- Nařízení 1612/68/EHS o volném pohybu pracovníků uvnitř společenství
- Směrnice 2004/38/ES o právu občanů Unie a jejich rodinných příslušníků svobodně se pohybovat a pobývat na území členských států (nahradila předchozí směrnice ze 60. let)

Věcný rozsah volného pohybu pracovníků

- Právo opustit území
- Právo vstoupit na území jiného členského státu
- Právo pobývat na území jiného členského státu
- Právo pohybovat se na území jiného členského státu
- Právo pobývat na území jiného členského státu po skončení hospodářské aktivity

Osobní rozsah volného pohybu

- Státní příslušníci členského státu EU
- Rodinní příslušníci
 - Manžel, manželka
 - Registrovaný partner
 - Potomci v přímé linii mladší 21 let nebo jsou vyživované osoby
 - Předci v přímé linii, kteří jsou vyživovanými osobami

Pracovník

- Osoby vykonávající hospodářskou aktivitu mají více výhod, než osoby pohybující se za jiným účelem
- Charakteristické znaky pracovníka (dle ustálené judikatury Evropského soudního dvora)
 - Výkon činnosti po určitou dobu
 - Pod vedením jiné osoby
 - Za odměnu

Nařízení 1612/68/EHS o volném pohybu pracovníků ve Společenství

- 1. Přístup k zaměstnání
- 2. Výkon zaměstnání a rovné zacházení
 - Zákaz diskriminace z důvodu státní příslušnosti pokud jde o:
 - Podmínky zaměstnání a pracovní podmínky, zejména o podmínky odměňování propouštění a návratu k povolání nebo opětovnému zaměstnání, pokud se stal nezaměstnaným

Pokračování

- Požívání stejných sociálních a daňových výhod jako tuzemští pracovníci
- Využívání na stejném základě a za stejných podmínek vzdělávání na odborných školách a střediscích pro rekvalifikaci
- Stejné postavení v oblasti členství v odborových organizacích
- Výhody v oblasti ubytování, včetně vlastnictví ubytování

Rodiny pracovníků

- Právo dětí pracovníků na přístup k obecnému, učňovskému a odbornému vzdělávání jako státní příslušníci hostitelského státu, pokud mají bydliště na jeho území